

ARXIUS

BUTLLETÍ DEL

NÚMERO 1

*El fentólar
dell'engua
fols d'elles
Lo arxíu
quatre fog
que no Jusi*

SERVEI D'ARXIUS

MAIG 1993

Dins el conjunt de béns integrants del nostre patrimoni cultural, els arxius constitueixen una de les parts amb menys ressonància pública. Un edifici històric, un museu o bé una biblioteca tenen, en relació amb el ciutadà, un impacte més immediat i evident. Això, en una part important, s'explica pel fet que un arxiu que custòdia documents històrics és molt marcadament un instrument al servei de la investigació i de l'estudi. Per tal de treure algun profit d'aquests documents cal tenir un cert bagatge previ de formació acadèmica. L'investigador actua com un mitjancer que posa a l'abast de la col·lectivitat el patrimoni conservat als arxius. L'accés als arxius és, per això mateix, limitat o, si més no, molt més limitat que el que hi ha en relació amb un museu o una biblioteca. Aquest tret explica bastant la situació en què arreu es troba el patrimoni documental, el qual, històricament, arrossega un dèficit d'atenció superior al d'altres parts del patrimoni cultural. No cal dir que els arxius que custodien documents històrics tindran sempre aquest caràcter de centres d'investigació i estudi. Però, sense perdre gens ni mica aquest caràcter, els arxius cada vegada més esdevenen centres d'àmplia incidència i difusió cultural als seus àmbits corresponents. L'arxiu clàssic, destinat exclusivament a conservar els documents i posar-los a l'abast de l'estudiós, dona pas a un arxiu que s'incorpora a la vida cultural d'una ciutat, d'una comarca o d'un país, mitjançant l'organització d'exposicions, de cursos, etc. És ben evident que aquesta ampliació de l'acció dels arxius haurà de contribuir decisivament a sensi-

PRESENTACIÓ

bilitzar la societat sobre la importància fonamental del seu patrimoni documental.

Al costat de tot això, hi ha el valor primari dels arxius. Abans de passar a formar part del patrimoni cultural, els arxius són un instrument al servei de la institució que els genera. Aquest fet, aplicat a l'Administració pública, dona als arxius una dimensió molt important. Una bona gestió documental és imprescindible per a una bona gestió administrativa i un servei

òptim i transparent al ciutadà. També és un requisit bàsic per a una acció eficaç des del punt de vista del patrimoni cultural. Si es vol garantir la conservació del patrimoni documental s'ha de treballar des que els documents són generats.

El patrimoni documental que ha acumulat el nostre país durant deu segles és importantíssim. El dèficit heretat pel que fa a la seva conservació i difusió és molt notable. S'imposen, per tant, dues línies d'actuació. D'una banda, actuar en els arxius vius perquè siguin un instrument al servei de la bona gestió i del ciutadà i perquè es puguin acabar incorporant al nostre patrimoni cultural en les millors condicions. De l'altra, és imprescindible de continuar treballant en el redreç, en sentit ampli, del riquíssim patrimoni documental històric de què disposa Catalunya. Aquí cal recuperar el llarguíssim temps perdut, el dèficit històric acumulat, que és superior al d'altres camps del nostre patrimoni.

És molt evident que en el decurs de deu anys s'ha anat donant a Catalunya un gir radical a aquesta crònica situació deficitària. Des de l'any 1985 hi ha una llei (continua a la pàg. 2)

SUMARI

QÜESTIONS DE TREBALL

El valor d'ús dels arxius. La gestió documental com a garantia de la conservació del patrimoni documental.

SIGEDA: un programa per a la gestió integrada de la documentació activa i semiactiva.

CRÒNICA

La Generalitat inicia la microfilmació d'un dels arxius més importants per a la història de Catalunya.

Exposició. «Lo Pont de Barques»: Cent anys de la seva destrucció (1892-1992).

AGENDA

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESATS ALS ARXIUS

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ

BIBLIOGRAFIA

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

NOTICIARI

d'arxius de Catalunya, completada posteriorment amb diversos reglaments. La Llei de patrimoni històric-cultural català, ara en tràmit parlamentari, ha de contribuir encara més a posar bases sòlides al regiment del nostre patrimoni arxivístic. La Xarxa d'arxius comarcals en construcció, una peça clau per a l'organització, conservació, inventariació i difusió de tot aquest patrimoni, és en fase avançada i també l'Arxiu Nacional de Catalunya. Des de l'Administració local hi ha una progressiva conscienciació del valor del patrimoni documental. Poc a poc, d'altra banda, s'ha anat configurant un col·lectiu professional, cada vegada més exigent i rigorós, que està aconseguint plenament la recepció al nostre país del bagatge acumulat per l'arxivística internacional. Tots aquests factors i d'altres permeten d'albirar una perspectiva molt bona per al nostre patrimoni documental; sempre conscients, és clar, que resta encara molta feina pendent per tal de superar el ròssec tan gran del qual s'ha partit. En aquest context de renovació dels nostres arxius, la publicació d'un butlletí entenem que és del tot necessària. Tot i tractar-se d'una publicació modesta, ha de contribuir decisivament a fer conèixer als usuaris dels arxius i a la societat en general la seva valuosa tasca i, alhora, ha de ser un instrument al servei de tots els arxius i arxivers de Catalunya per fomentar-ne la coneixença mútua i l'intercanvi d'experiències.

Eduard CARBONELL i ESTELLER
 Director general del
 Patrimoni Cultural

NOTA: *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius* és una publicació que inicialment tindrà quatre números l'any i que vol ser una eina al servei de tots els arxius de Catalunya. Per tal que pugui reflectir l'activitat dels arxius catalans convé que en rebí notícies, especialment pel que fa a Agenda, Nous fons i documents ingressats, Nous instruments de descripció i Bibliografia. Les notícies trameses hi seran publicades tot seguint els criteris d'aquest primer número.

El valor d'ús dels arxius. La gestió documental com a instrument que garanteix la conservació del patrimoni documental

Qui té l'expedient x? On hem posat la documentació? Què faig amb els documents de fa 7 anys? Puc eliminar documents o els haig de guardar tots? Fes-me una altra còpia d'aquest expedient per si es perd. Aquest document no el baixis a l'arxiu que és molt important.

Totes aquestes qüestions, que es plantegen amb massa freqüència, a les tasques administratives, han creat el tòpic «Paper arxivat, paper perdut».

Erròniament es pensa que la gestió del document finalitza quan ja s'ha realitzat l'actuació per la qual ha estat creat. La gestió administrativa ha de finalitzar amb l'arxivatge del document, per permetre'n, amb això, la localització, el seguiment i, si s'escau, la recuperació. No hem d'oblidar que estem parlant de documents públics que recullen els drets i deures dels ciutadans i de l'Administració.

La realitat ens ha dut a elaborar un Sistema General de Gestió de Documentació Administrativa per la Generalitat de Catalunya (SGDA), que mitjançant el tractament homogeni de la documentació en permeti una gestió eficaç i rendible des del moment en el qual és generada o rebuda per l'Administració.

El SGDA s'inspira, i adapta a la nostra realitat administrativa, en els principis del «Record Management» nord-americà i canadenc, alhora que complementa el tradicional sistema arxivístic francès-espanyol. Aquest darrer sistema només intervé en l'ordenació i classificació de la documentació un cop aquesta ha estat gestionada per l'Administració, concebut i elaborant els elements de descripció adaptats a les funcions de l'Arxiu Central (préstecs, consultes i transferències) de cada organisme. Aquest sistema ha col·laborat decisivament al llarg del temps a fixar la imatge de l'arxiver/a com el d'aquella persona immersa en piles de papers que intenta controlar, en un soterrani fosc i oblidat i del qual només ens recordem

quan es busca aquell expedient tan necessari.

El SGDA pretén trencar amb aquesta imatge de la gestió documental i es basa en l'actuació de l'arxiver des de el moment en què es produeix o es rep la documentació. El responsable de l'arxiu central no solament ha de conèixer i tractar els documents que arriben fins aquest arxiu central, com es pensa en alguns sistemes arxivístics. Ben al contrari, és en els arxius de gestió, on es reben i generen els documents, on comença la seva tasca de classificació. Després d'analitzar les funcions del departament o organisme, l'arxiver ha de donar pautes de classificació i ordenació documental als usuaris dels diferents arxius de gestió. La correcta aplicació d'aquestes pautes o normatives, permeten el control i seguiment dels documents tractats amb l'objectiu de, atenent el seu valor –jurídic, fiscal, administratiu o informatiu– conservar-los o eliminar-los en el moment oportú.

El SGDA fonamenta els seus criteris de classificació segons la funcionalitat dels documents gestionats. Cal fugir de les classificacions orgàniques. Els documents es creen per dur a terme una funció determinada, per tant la seva classificació haurà de ser funcional i no orgànica. La referència orgànica s'ha de contemplar com una dada informativa més dins la classificació del document atès que ens n'indica la procedència.

Així doncs, el SGDA contempla dos grans grups de documents: els documents de gestió i els d'exploració.

Els documents de gestió són els generats com a resultat del desenvolupament de les funcions comunes a tota l'Administració de la Generalitat. S'han definit els següents grups documentals: Control i impuls de l'acció de govern; Organització administrativa; Afers externs, representació i protocol; Gestió dels recursos humans; Gestió dels recursos econòmics; Legislació i assumptes jurídics; Gestió dels

béns mobles i Gestió dels béns immobles.

Els documents d'explotació recullen les funcions pròpies de cada departament o organisme.

El tractament d'aquests dos grups documentals exigeix tot un seguit d'actuacions per part de l'arxiver sobre els documents, com ara:

– Elaboració i manteniment d'uns quadres de classificació que contemplin el tractament i la codificació correctes de tots els documents.

– Creació d'un manual per als usuaris dels arxius que reculli el funcionament tant de l'arxiu central com dels arxius de gestió.

– Implantació de normatives de transferències i préstecs documentals, imprescindible per a un correcte control de documents.

– Pautes de conservació i eliminació que resoldran, d'una banda els problemes de duplicitat de documents, i de l'altra, garantir la seguretat d'arxivatge de documents importants.

Aquestes actuacions, complementades amb l'assessorament permanent dels usuaris dels arxius de gestió i de l'arxiu central administratiu, tenen com a finalitat oferir un servei eficaç a la mateixa Administració i als administrats. Assegurant alhora, la conservació del que, en el futur, serà part del patrimoni històric documental català.

Anna LORENTE I LÓPEZ
Lluís CERMENO i MARTORELL

SIGEDA

Un programa per a la gestió integrada de la documentació activa i semiactiva

L'actual desenvolupament del tractament de la gestió i control documental dels arxius administratius de la Generalitat de Catalunya, elaborat a partir d'allò que estableix el Decret 340/1989, ha donat lloc al Sistema General de Documentació Administrativa, el qual feia necessari un suport informàtic que agilitzés l'aplicació del sistema. Així doncs, l'any 1991, el Centre Informàtic de la Generalitat junt amb els responsables dels arxius centrals dels departaments de Cultura i Governació, va dissenyar una aplicació informàtica (SIGEDA) que s'ajustés a les necessitats que plantejava el tractament arxivístic de la documentació administrativa.

L'objectiu del programa SIGEDA és el de facilitar la gestió i control de la documentació durant el seu cicle actiu i semiactiu, etapes en les quals la documentació és successivament custodiada als arxius de gestió dels despatxos, als arxius centrals administratius de cada departament i al Dipòsit de Prearxivatge de l'Arxiu Nacional de Catalunya.

Des del punt de vista tècnic es tracta d'una base de dades IDMS que a la vegada es divideix en dues de diferents: una per a taules (auxi-

liar) i una que conté la informació sobre els documents (principal). Com que l'aplicació està dissenyada per funcionar en qualsevol departament de la Generalitat, la base de dades principal es divideix en tantes com arxius centrals hi hagi.

Descripció de les principals funcions del programa:

1. Les taules

El cor de l'aplicació el forma una sèrie de taules que estandarditzen la informació que s'entra a la base de dades. Les taules principals són les: *d'usuari* (per identificar tots els usuaris que tenen accés a l'aplicació i els diferents nivells d'accés a què estan autoritzats), *de procedències* (per identificar les unitats administratives productores dels expedients), *d'arxius* (per identificar les successives ubicacions físiques dels expedients), *de classificació*, *de mots claus*, *de suports físics i d'avaluació i tria*.

Només pot donar d'alta i actualitzar taules el Servei d'Arxius, que gestiona les taules comunes, i els respectius responsables dels arxius centrals, que gestionen les seves taules específiques.

2. La descripció i recuperació dels expedients

La tasca de classificar, descriure i donar d'alta a la base de dades els expedients es realitza a l'arxiu de gestió. Aquesta informació pot ser recuperada per diferents claus d'accés: per classificació, per procedència, per mots clau i per combinacions d'aquestes dades. La recuperació es fa de dues maneres: ON LINE o per llistats. Cada unitat administrativa pot consultar directament tots els seus expedients, tant si els té ubicats al seu propi arxiu de gestió com si ja han estat transferits al dipòsit de l'Arxiu Central. En aquest segon cas l'aplicació permet sol·licitar automàticament el préstec de la documentació.

3. La transferència i eliminació d'expedients

La selecció dels expedients a transferir o a eliminar es pot fer manualment o bé automàticament. En el segon cas el programa selecciona els expedients que, d'acord amb les taules d'avaluació i tria, han de ser transferits a l'arxiu següent o eliminats. Amb els primers confecciona la transferència, amb els segons un llistat d'expedients a eliminar. Les dades de la transferència són enviades automàticament a l'arxiu receptor i els expedients són ubicats, també automàticament, al nou dipòsit.

4. La gestió dels dipòsits i l'obtenció d'estadístiques

Tal com s'ha explicat més amunt, la gestió de les transferències i la del préstec també estan automatitzades. Quan un arxiu de gestió vol efectuar una d'aquestes operacions les ha de sol·licitar prèviament al responsable del dipòsit el qual pot autoritzar o denegar total o parcialment la petició i, en cas d'autoritzar-la, produir els impresos corresponents. Totes aquestes operacions queden registrades informàticament de manera que és possible obtenir estadístiques de préstecs i consulta, de creixement i decreixement de nombre d'expedients i d'ocupació d'espai, que ajuden a fer el seguiment de tot el sistema.

D'altra banda, tot i que la catalogació es fa normalment als arxius de

gestió, l'arxiu central pot completar la catalogació dels expedients que li han estat transferits i també catalogar directament aquells expedients que li han estat enviats per sistemes manuals.

Bàsicament aquestes són les principals funcions de l'aplicació informàtica SIGEDA.

A nivell global el Servei d'Arxius del Departament de Cultura és l'administrador d'aquesta aplicació informàtica, coordinant, des d'un punt de vista tècnic, els diversos arxius centrals administratius, actualitzant dades i cooperant amb els usuaris del SIGEDA.

En un primer nivell de l'aplicació, aquest Servei va procedir a la introducció de les taules de: Classificació funcional dels Documents de Gestió comuns a tota la Generalitat (control i impuls de l'acció de govern, organització administrativa, gestió dels recursos humans, gestió dels recursos econòmics, legislació i assumptes jurídics i gestió dels béns mobles i immobles); Subdivisions Específiques; Subdivisions Uniformes; Suports Físics i Mots Clau.

La introducció i manteniment d'aquestes taules per part del Servei d'Arxius, facilita la feina als responsables dels arxius centrals. D'una banda, alleugereix la seva tasca atès que poden procedir directament a la introducció de les taules de classificació funcional d'explotació, pròpies del Departament o Organisme, i d'altra banda, representa la permanent actualit-

zació dels documents de gestió comuns a tota la Generalitat.

Val a dir que tot i que l'actualització física de les taules és a càrrec del Servei d'Arxius, les decisions de modificacions i ampliacions són fruit de les propostes i estudis comparatius entre els responsables dels arxius centrals que han treballat en l'elaboració del quadre de classificació de la documentació administrativa i l'esmentat Servei.

El segon nivell de l'aplicació representa la connexió real entre els Arxius Centrals i el programa SIGEDA. L'administrador, un cop validat el quadre de classificació, dona d'alta l'usuari de l'arxiu central i li autoritza les funcions que pot realitzar, aquest, alhora, donarà d'alta els seus usuaris de gestió i les funcions corresponents.

Una altra de les funcions del Servei d'Arxius pel que fa a l'aplicació informàtica és la consulta de taules per tal que se segueixin correctament les pautes fixades en el sistema general de la documentació administrativa, garantint així una unificació de criteris de treball entre els responsables dels arxius administratius de la Generalitat de Catalunya.

Montserrat CANELA i CARAYOA
Responsable de l'Arxiu Central
Administratiu del Departament
de Cultura

Anna LORENTE i LÓPEZ
Servei d'Arxius

CRÒNICA

La Generalitat inicia la microfilmació d'un dels arxius més importants per a la història de Catalunya

El Departament de Cultura ha iniciat enguany el procés de microfilmació dels fons documentals catalans que conté l'Arxiu de la casa Ducal de Medinaceli de Sevilla.

Aquests fons, de més de 880 lligalls, dels quals el 40 % de documents són pergamins, és integrat per un conjunt d'arxius nobiliaris dels primitius comtats sobirans catalans (Empúries, Pallars, ...) així com dels fons d'antigues famílies catalanes, que fruit d'entroncaments familiars, van passar a ésser propietat dels Ducs de Medinaceli.

El seu contingut, inèdit per a la ma-

joria d'historiadors, es desglossa en dos blocs; el de la Casa de Sogorb-Cardona, amb les seccions d'Empúries, Sogorb, Conca d'Òdena, Vilamur, Arbeca-Juneda, Entença, Prades i Pallars, i el de la Casa d'Aitona, amb les seccions de Montcada, Cabrera i Bas i de Castro.

La realització d'aquesta microfilmació, que representarà la confecció de més de mil rotlles de microfilms i un milió de fotogrames, durarà fins a finals de 1994 i té un pressupost que supera els 26 milions de pessetes.

Exposició «Lo pont de barques». Cent anys de la seva destrucció (1892-1992)

Aquesta exposició restà oberta al públic del 16 de desembre de 1992 al 30 de gener de 1993, a Tortosa, i fou organitzada per l'Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre i el Museu Municipal de Tortosa. L'han visitada 5.000 persones. Ha estat una exposició de tema monogràfic a l'entorn d'un dels elements urbanístics més emblemàtics del passat de la ciutat de Tortosa, el pont de barques que travessava l'Ebre, tot aprofitant l'avinentsa de complir-se el centenari de la seva darrera i definitiva destrucció.

La mostra pública és el resultat d'un laboriós estudi fet per un col·lectiu de col·laboradors agrupats sota la denominació de «Taller d'Arxiu». No es tracta únicament d'una valoració de les causes i conseqüències del succés de l'incendi sinó d'una anàlisi completa del pont en els seus diversos vestants.

S'examinen aspectes interessants com és ara el material constructiu (els diferents tipus de fusta emprats en relació a la seva funció), els llocs de proveïment, les feines derivades de l'obtenció i adequació de la fusta i les característiques i la tipologia dels ponts de barques. Es precisa l'origen i l'evolució del pont de barques de Tortosa al llarg d'una dilatada història i són subratllats els seus components econòmics, socials, simbòlics i, fins i tot, humans i espirituals.

Des del punt de vista arxivístic l'exposició mostra un seguit de materials de naturalesa diversa però amb una mateixa essència documental. S'hi apleguen conjuntament fotografies, plànols, manuscrits en pergami i en paper, premsa, litografies, gravats i, també, elements figuratius.

Cal destacar, d'una banda, l'interès de conjugar material arxivístic, museístic i bibliogràfic, amb un desig d'atansar tota aquesta realitat patrimonial tan estretament lligada. D'altra banda, hem de ressaltar el fet de mostrar material originari procedent d'altres centres com l'Arxiu Nacional de Catalunya, la Biblioteca de Catalunya i

el Museu Militar de Montjuïc. En aquest sentit, també s'han exposat reproduccions fetes especialment de documentació inèdita procedent de l'Archivo General de Simancas, l'Institut Cartogràfic de Catalunya, el Servicio Geográfico

del Ejército, el Museu de San Telmo, la Biblioteca Nacional d'Àustria i la Biblioteca Nacional de París.

Albert CURTO HOMEDES

AGENDA

Alt Camp: *Segon Premi d'Investigació* sobre qualsevol tema històric o geogràfic que faci referència a una població de la comarca de l'Alt Camp. Termini: 30 de maig de 1993. Per a més informació cal adreçar-se a l'Arxiu Comarcal o bé al Consell Comarcal.

Baix Camp: *Curset d'Introducció a la Genealogia*, a càrrec de Santiago Llobet i Masachs, a l'Arxiu Històric Comarcal de Reus, els dies 12 i 19 de juny de 1993. Per a més informació cal adreçar-se a l'arxiu comarcal.

Baix Empordà: *Cicle de conferències sobre història de la Bisbal d'Empordà*, a càrrec de J.M. Marquès i Planagumà, J. Matas i Balaguer, J. Frigola i Arpa i A. Bover i Pagespetit durant els mesos d'abril i maig de 1993. En preparació. Per a obtenir més informació cal adreçar-se a l'Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà.

Barcelonès: *III Congrés d'Història de Barcelona*, a Barcelona, l'octubre de 1993, organitzat per l'Institut Municipal d'Història. Per a més informació cal adreçar-se al mateix Institut o bé, per correu, a III Congrés d'Història de Barcelona, carrer del Veguer, s/n., 08002 Barcelona. *I Congrés d'Història del Notariat Català*, a Barcelona els dies 11, 12 i 13 de novembre de 1993. Per a més informació cal

adreçar-se a la Fundació Noguera, I Congrés d'Història del Notariat Català, carrer del Notariat, 4, 08001 Barcelona.

Cerdanya: *Exposició sobre incendis i servei de bombers a la Cerdanya des del segle XIII ençà*, en curs de preparació per a l'estiu de 1993, a l'arxiu comarcal.

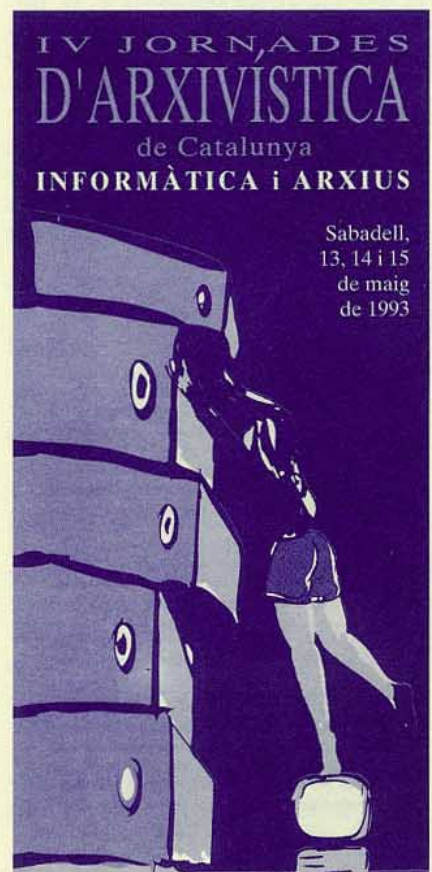
Conca de Barberà: *Segon Premi Aires de la Conca* per a qualsevol treball que faci referència a la Conca de Barberà, bé que són valorats preferentment els treballs d'abast comarcal. Termini: 30 de setembre de 1993. Per a obtenir més informació cal adreçar-se a l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc.

Selva: Convocatòria del *Segon Premi Josep Moragues* de recerca en humanitats i ciències socials a la comarca de la Selva. Termini: 30 de maig de 1993. Convocatòria del *Segon Premi Sant Elm* sobre el comerç marítim de la Selva. Termini: 15 de setembre de 1993. *Curs de tècniques auxiliars d'investigació històrica i filològica. El treball científic en manuscrits i impresos*, a càrrec de Josep M. Vila. A Santa Coloma de Farners el 24 d'abril de 1993. Per a més informació cal adreçar-se a l'arxiu comarcal de la Selva abans del 16 d'abril.

Solsonès: *I Congrés d'Història de l'Església de Catalunya*, organitzat pel Departament d'Història de

l'Església de la Facultat de Teologia de Catalunya, la Biblioteca Balmaes i l'Arxiu Diocesà de Solsona, del 20 al 23 de setembre de 1993. Per a més informació cal adreçar-se a qualsevol de les institucions organitzadores.

Vallès Occidental: *Exposició «Terrassa, Cent anys teixint Ciutat»*, al castell-cartoixa de Vallparadís de Terrassa, fins al mes de juny de 1993. *Exposició «Terrassa, cent anys a ritme de llançadora»*, al Museu Tèxtil de Terrassa, fins al mes d'abril de 1993. *Exposició «Terrassa, Cent anys de fàbriques»* al Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (Terrassa), fins al mes de juliol de 1993. *IV Jornades d'Arxivística de Catalunya: Informàtica i Arxius*, a Sabadell, els dies 13, 14 i 15 de maig de 1993. Per a més informació sobre les IV Jornades d'Arxivística, cal adreçar-se a l'Associació d'Arxivers de Catalunya. El termini d'inscripció finalitza el dia 30 d'abril.

XVè Congrés d'Història de la Corona d'Aragó, a Jaca (Osca, Aragó), del 20 al 25 de setembre de 1993. Per a més informació cal adreçar-se a ICE Universidad de Zaragoza, c/ Pedro Cerbuna, núm. 12, 50009 Saragossa, telèfon (976) 35 31 00, fax (976) 35 95 16.

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIUS

(setembre-desembre de 1992)

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: fons municipal de Vidreres (1834-1960), 10 m.l.; un protocol d'actes del notari de Santa Coloma de Farners J. Barril i Morales (1863-1874), una capsà; fons Josep M. Llavari Iglésias (1866-1968), advocat, 2 capsès; *Vista de montes* al terme del Torn (Garrotxa) (1753), 1 lligall.

Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga: col·lecció de fotografies de l'Urgell (S. XIX-1992), 1.000 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: fons de Ràdio Montblanc. La veu jove de la Conca (1982-1991), 7,73 m.l.; transferència de l'Oficina Comarcal del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (1987-1988), 5 m.l.

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: fons Can Fatjó de Terrassa (1388-1972), 25 pergamins, 17 documents en paper, 5 plànols i 14 impresos; fons Can Falguera de Terrassa (1484-1889), 97 documents i 4 volums.

Arxiu Històric de Tarragona: fons de la Junta Electoral Provincial de Tarragona (1979-1988), 49,50 m.l.; fons de la Junta Electoral de Zona de Tarragona (1979-1988), 2,5 m.l.

Arxiu Històric de Girona: fons de la Comissaria de Regions Inundades (1940-1943), 2 m.l.; fons del Jutjat de Primera Instància i Instrucció número 1 de Girona (1923-1963), 73 m.l. i Sèrie d'expedients d'automòbils del Ministeri d'Indústria (1971-1976), 101 m.l.

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: manuscrit del discurs pronunciat per Eugeni d'Ors com a president dels Jocs Florals celebrats a Olot l'any 1917, titulat «Oració dels soldats mutilats». Donació efectuada a l'Ajuntament d'Olot pels hereus de l'assagista olotí Josep Ma. Capdevila i Balanzó.

Arxiu Històric Comarcal de Cervera: fons municipal de Cervera

dels anys 1930-1969, llevat dels llibres d'actes, que romanen a la pària; 120 fotografies de Cervera (1920-1960) donades per diversos particulars arran de l'exposició «Mirant el passat. Retrats de la vida cerverina», organitzada a fi d'ampliar la col·lecció fotogràfica de l'arxiu.

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: fons municipals de Vilatenim (segles XIX-XX), 6 m.l.; Sant Llorenç de la Muga (segles XIX-XX), 5 m.l.; i Cistella (segles XIX-XX), 10 m.l.; fons dels jutjats de pau de Vilatenim (segles XIX-XX), 0,7 m.l.; Sant Llorenç de la Muga (segles XIX-XX), 0,7 m.l. i Cistella (segles XIX-XX), 1,5 m.l.; fons del Col·legi Públic «Tramuntana» de Pont de Molins (1960-1980), 1 capsà, i 30 fotografies sobre la construcció de l'hospital de Figueres (1943-1944).

Arxiu Històric Fidel Fita d'Arenys de Mar: 23 pergamins referits al mas Baró (1308-1618), 87 pergamins referits a Gualba (1267-1648), llibre de comptes de la casa Albanell de Gualba (1694-1697), llibre de comptes de l'empresa comercial Marxuach i Cot (1795-1823) i 3 documents solts (1550-1654). Documentació de propietat del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya cedida en dipòsit a l'esmentat arxiu per resolució de la Direcció General del Patrimoni Cultural del dia 23 de setembre de 1992.

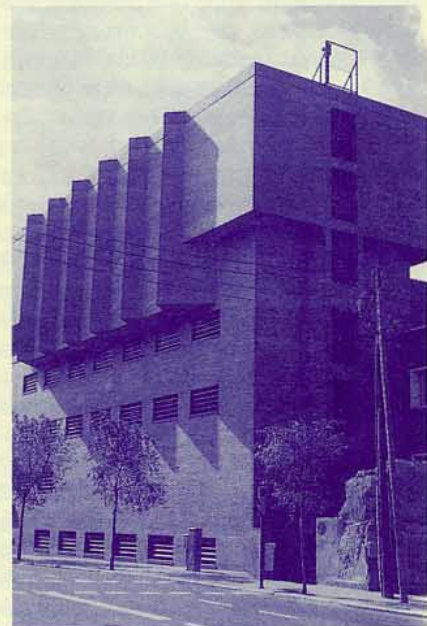
Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: fons de la fundició i manufactura de metalls Miquel Estapé (1921-1983), 15 m.l.

Arxiu Històric de Palafrugell: fons de la fàbrica de begudes carbòniques Cama-Dalmau (1920-1940), 74 volums; fons de l'escriptor i periodista Josep Granés Noguer (1905-1928), manuscrits inèdits i publicats, i documentació personal; i segon lliurament del fons fotogràfic de Josep Granés Hostench (1915-1982), 27 pel·lícules, 2.000 diapositives i 100 fotografies.

blanc: inventari del fons de l'Oficina comarcal del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (1965-1988); inventari de la secció d'Obres i Urbanisme (1812-1989) i de les sèries de sol·licituds de llicències d'activitats classificades (1914-1984) i d'obertura d'establiments innocus (1925-1984) del fons municipal de Montblanc; inventari del fons de Ràdio Montblanc. La veu jove de la Conca.

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: inventari del fons SA Manufacturas Roca Pous (1906-1990); inventari del fons Can Fatjó de Terrassa (1388-1972), inventari del fons Can Falguera de Terrassa (1484-1889); catàleg en fitxes de l'Arxiu Notarial de Terrassa (1237-1957) i inventari de la secció d'Obres Públiques de l'arxiu municipal de Rubí (1960-1990).

Arxiu Històric de Tarragona: inventaris dels fons municipals de la Canonja (1688-1987), el Catllar (1823-1987) i Vila-seca (1656-1987); inventari del fons de la Junta Electoral Provincial de Tarragona (1979-1988) i inventari del fons de la Junta Electoral de Zona de Tarragona (1979-1988).

Arxiu Històric de Girona: inventari del fons del Govern Civil de Girona (1834-1982), inventari del fons de la Comissaria General de Regions Inundades (1940-1943), inventari del fons de l'Observatori Meteorològic de Girona (1911-1917); inventari del fons del Centre Penitenciari de Girona (1923-1961); inventari del fons d'Habitatge («Obra Sindical del Hogar» ADIGSA) (1939-1992), inventari

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS

(setembre-desembre de 1992)

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: inventari dels protocols notaries d'Anglès, Arbúcies, Blanes, Brunyola, Hostalric, Lloret de Mar, Sant Hilari Sacalm,

Tossa de Mar, Vidreres i Santa Coloma de Farners (1800-1890).

Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga: inventari del fons fotogràfic municipal de Tàrraga (segle XIX-1992), 2.600 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Mont-

del fons de la Junta Electoral de Zona de Girona (1959-1991) i inventari del fons de la Delegació Provincial de la «Delegación Superior de Deportes» (1943-1982).

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: inventari del fons municipal d'Ullà (segles XVIII-XX) i inventari del fons Sabater de Calonge (segles XVII-XX).

Arxiu Històric de Lleida: inventari topogràfic i per sèries documentals de la Secció d'Hisenda (segle XX); inventari del fons municipal de Sarroca de Lleida (1350-1899) i inventari de la col·lecció fotogràfica del fons de la delegació provincial del «Frente Nacional de Juventudes» (1940-1971).

Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà: guia dels fons i dels di-

versos serveis auxiliars de l'arxiu. **Arxiu Històric Comarcal de Figueres:** inventari del fons municipal de Vilanant (1804-1976); inventari del fons del jutjat de pau de Vilanant (1851-1980) i inventaris dels fons dels col·legis públics «Martí-Inglès» de Palau-saverdera (1865-1986), de Siurana d'Empordà (1920-1981), de Borrassà (1940-1987), Vilanant (1940-1984) i «J. de Ribot i Olivass» de Vilamalla (1940-1979).

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: revisió de l'inventari de l'arxiu municipal de Calaf elaborat l'any 1982 (segle XIV-1939) i inventariació de la part del fons corresponent als anys 1940-1992; inventari dels protocols notariais de l'arxiu parroquial d'Igualada (1282-1800).

lunya: 5. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1992.

La IMATGE i la recerca històrica: Ponències i comunicacions: II jornades Antoni Varés. Girona: Ajuntament de Girona, 1992.

«INTERNATIONAL Directory of Archives-Annuaire International des archives». Monogràfic de: *Archivium*. Vol. XXXVIII (1992). INTERNATIONAL COUNCIL ON ARCHIVES. Section for archival education and training-CONSEIL INTERNATIONAL DES ARCHIVES. Section pour l'enseignement de l'archivistique et la formation de archivistes. *Studies: directory of schools and courses of professional training for archivist - études: repertoire des ecoles et des cours de formation professionnelle d'archivistes*. Koblenz: CIA, 1992.

LEDESMA RODRIGUEZ, Roman. «La documentació en el Patrimoni Nacional». A: *Política científica*. Núm. 34 (Nov. 1992), pàg. 33-37.

LLIGALL: *Revista Catalana d'Arxivística*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya. Núm. 5 (1992).

MARQUÈS, Josep M. «Pergamins de Santa Maria de Besalú a l'Arxiu Diocesà de Girona». Dins: *Annals: 1990-1991*. Olot: Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, 1992, pp. 239-310.

MARTÍNEZ SARRIÓN, Angel. *Monjos i clergues a la recerca del notariat: Estudi dels documents llatins de l'abadia de Sankt Gallen (segles VIII-XII)*. Vol. I. Barcelona: Fundació Noguera, 1992. (Estudis; 4.)

MASSOT, Josep. «La recuperació de l'arxiu de l'obra del Cançoner Popular de Catalunya». A: *Revista d'etnologia de Catalunya*. Núm. 2 (Feb. 1993), pàg. 132-133.

MONTALBAN IGLESIAS, Mila. «Fonts documentals de les Comunitats Europees». A: *Item*. Núm. 10 (1992), pàg. 91-107.

PLANES I ALBETS, Ramon. «L'arxiu del CADCI». A: *CADCI 1903-1939. Catalunya Avant!: Exposició Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria*: del 17 de desembre de 1992 al 17 de gener de 1993 al Palau Moja (Portaferrissa, 1, Barcelona). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1992, pàg. 119-123.

PONS I GURI, J.M.; PALOU I MI-

BIBLIOGRAFIA

ACTAS de las primeras jornadas sobre metodología para la identificación y valoración de fondos documentales de las administraciones públicas: (Madrid, 20, 21 y 22 de marzo 1991). Madrid: Dirección de los Archivos Estatales, 1992.

ADROHER I BONA, Carme. «Guia de l'Arxiu Històric de Torroella de Montgrí». A: *Papers del Montgrí*. Núm. 10 (1992).

ANGLADA CANTARELL, Margarida; FERNÁNDEZ TORTADÉS, M. Àngels; PETIT CIBIRIÀIN, Concepció. *Els quatre llibres de la reina Elionor de Sicília a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona*. Barcelona: Fundació Noguera, 1992. (Textos i Documents; 26.)

ARXIU HISTÒRIC COMARCAL D'IGUALADA. *Gargots de la Història d'Igualada: un recorregut per l'Arxiu*. Igualada: Consell Comarcal, 1992. (Quadern de treball.)

BRAVO ALARCON, Joan-Miquel; GÓMEZ BALLART, Carles. «Fons Històric-documental de l'Arxiu Parroquial de La Canonja». Dins: *Treballs Canongins 1992*. La Canonja: Centre d'Estudis Canongins Ponç de Castellví, 1992, pàg. 77-144.

BUTLLETÍ Informatiu de l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya. Núm. 18 (Nov. 1992).

CANELA, Montserrat; CAMPOS, Isabel; DOMINGO, Joan. «Le système de gestion de la documentation administrative au dé-

partement de cultura de la Generalitat de Catalunya». A: *Archimed*. Vol. 1, Núm. 4 (Nov. 1992), pàg. 28-31.

CARO BAROJA, Julio. *Las falsificaciones de la historia (en relación con la de España)*. Barcelona: Seix Barral, 1992. (Biblioteca Breve.)

CASTELLS I LLAVANERA, Ramon; CATLLAR I GOSÀ, Bernat; RIERA I MICALÓ, Josep. *Girona ciutat: catàleg de plànols de la ciutat de Girona des del segle XVII al XX*. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Demarcació de Girona: Ajuntament de Girona, 1992.

DOLTRA, Xavier; CARTAÑÀ, Anselm. *Guia-inventari de l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc / pròleg de Ramon Alberch i Fugueras*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Districte de Sants-Montjuïc, 1992. (Quaderns de l'Arxiu; 2.)

ESCRIBÀ I BONASTRE, Gemma; FRAGO I PÉREZ, Pilar. *Documents dels jueus de Girona: (1124-1595)*. *Arxiu Històric de la Ciutat. Arxiu Diocesà de Girona*. Girona: Ajuntament de Girona, 1992.

FLORENSA, Joan. «Inventari de l'Arxiu de l'Escola Pia de Santa Anna: (1774)». A: *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*. Núm. 44 (oct. 1992), pàg. 38-40.

GUIA de l'Arxiu Municipal de Barcelona. Barcelona: Regidoria de la Presidència, 1992.

GUIA dels arxius històrics de Cata-

- QUEL, H. *Catàleg de l'Arxiu Històric Notarial d'Arenys de Mar*. Barcelona: Fundació Noguera, 1992. (Inventari d'Arxius Notarials de Catalunya; 14.)
- POVES, A. *Catàleg de la sèrie de llicències d'obres particulars dels fons documentals dels antics pobles agregats de Sarrià i Vallvidrera 1845-1922*. Barcelona: Regidoria de la Presidència, 1992.
- RIU, Manuel. «Inventario de los pergaminos de Santa María del Mar: 1380-1400. Quinta y última entrega». Dins: *Miscel·lània de Textos Medievals: 6*. Barcelona: CSIC Institució Milà i Fontanals. Unitat Estructural d'Investigació d'Estudis Medievals, 1992, pàg. 101-135.
- RODRIGUEZ BLANCO, J. «Fons Teixidor». A: *Informatiu de l'Arxiu i Museu de Sant Feliu de Guíxols. Baix Empordà*. Núms. 11-13 (juny-des. 1992), s.p.
- SOLER, Santi. «Guia d'història local: El Baix Empordà». A: *Plecs d'història local*. Núm. 41 (1992).
- TARRAUBELLA, Xavier. *Urbanisme, arquitectura i construcció a Catalunya: guia d'arxius i de fons documentals*. Lleida: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona: Garniseu, 1993.
- ZARAGOZA I PASCUAL, Ernest. *Índex de l'arxiu del Monestir de Sant Feliu de Guíxols*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992. (Scripta et Documenta; 42.)

de la Institució de les Lletres Catalanes, de l'Institut-Escola (fotografies i documentació que completa el fons que ja conserva l'Arxiu), del Departament d'Economia i Finances (Direcció General de Tresoreria-Deute Públic 1981-1986), 63 rotlles de microfilm de documentació de la Generalitat Republicana conservada a la Secció «Guerra Civil» de l'*Archivo Histórico Nacional* de Salamanca sobre defensa i milícies anti-feixistes, 4 rotlles de microfilm del Diari de Sessions del Parlament de Catalunya (1932-1938) i documentació de la Delegació Provincial de Barcelona del Ministeri de Educació Física y Deportes (1965-1980).

Àrea d'Arxiu Històric

Fons d'Associacions i Fundacions: Coordinadora de Jubilats i Pensionistes de Barcelona; Solidaritat d'Obrers de Catalunya (1975-1979). Els fons de la FNEC (delegació de l'exterior (1955-1962) i de la Federació de Municipis de Catalunya han estat completats amb l'ingrés de nova documentació.

Fons d'empreses: «Almeda Almany, SA»; «Buxeres, SA»; «La Azucarera Motrileña, SA» i «Plandiura y Carreras, SA».

Fons patrimonials: Arxiu Casa Centelles.

Fons personals: Joaquim Fons i Pont; Marià Rubió i Tudurí.

Els fons Armand de Fluvià, Joan Badal i Callís, Lluís Fernández i Carbó i Narcís Verdaguer i Callís han estat incrementats amb documentació diversa.

Àrea d'Arxiu d'Imatges

Brangulí (61.000 plaques de vidre, 545.000 negatius en cel·luloide i 60.000 fotografies positivades en paper).

A instància de la Comissió Amèrica i Catalunya 1992 s'està treballant en el buidatge i la catalogació de tota la documentació i les publicacions de contingut americà que es conserven en vint-i-un fons dipositats a l'Arxiu Nacional de Catalunya.

La Societat Catalana de Genealogia, Heràldica i Vexil·lologia organitza, al llarg del primer semestre de l'any 1993 uns cursos de nobiliària general, genealogia, vexil·lologia i heràldica que s'imparteixen a la seu de l'Arxiu Nacional de Catalunya.

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

Nous instruments de descripció

Àrea d'Arxiu General de l'Administració

S'han revisat els inventaris dels fons del Departament d'Economia i Finances, del Departament de Treball, de l'Hospital de Sant Pau, de la Junta Provincial de Beneficència de Barcelona, del fitxer del Butlletí/Diari Oficial de la Generalitat (1933-1939) i de les Publicacions Oficials conservades a l'ANC.

S'està treballant en els següents fons: Centres penitenciaris de Barcelona, Consejo Superior de Deportes, Registre d'Associacions i Tresoreria de la Mancomunitat i la Generalitat.

Àrea d'Arxiu Històric

S'ha enllestit l'inventari del fons Roberto Blasco i Gregori López Raimundo. S'han revisat els inventaris dels fons Pere Bosch i Gimpera, Ventura Gassol, Santiago Rubió i Tudurí i Abelard Tona. S'està treballant en els fons Ramon Arrufat, Baronia de l'Albi, Alexandre Galí, Francesc Macià, La Maquinista Terrestre i Marítima, Joan Masot, Eugeni D'Ors, Maurici Serrahima.

Àrea d'Arxiu d'Imatges

S'està treballant en la descripció i classificació de les imatges dels fons Brangulí i Francesc Macià.

Noticiari

Col·laboració amb altres institucions

En el marc del Conveni signat entre el Departament de Cultura de la Generalitat i la Universitat de Barcelona, s'està ultimant les negociacions per crear un Centre d'Estudis d'Empresa Catalana amb seu a l'Arxiu Nacional de Catalu-

nya per dur a terme programes d'estudi de l'empresa catalana a partir del material d'empreses recollit per l'Arxiu.

També s'ha signat un conveni entre el Departament de Cultura i el Reial Cos de la Noblesa per a organitzar i descriure els arxius que en aquesta institució es contenen.

Ingresos de fons documentals

Àrea d'Arxiu General de l'Administració

Enguany ha ingressat a l'Arxiu Nacional de Catalunya documentació